

vati jen takové zákazníky, kteří v čase uzavření obchodů jsou solventními, že při zastupování žalované strany bude si počínati dle nejlepšího vědomí a svědomí, že bude pravidelně, tedy asi každého měsíce podávat žalované straně zprávy o obchodních poměrech v Rakousku, prováděti pokyny, mu žalovanou udělené, nepřevziti po dobu smluvní zastupování jiné továrny na tabulové sklo. Dle toho výsledek žalobcovy práce a případný její nezdar spadaly na vrub zaměstnavatelův, a, poněvadž ani žalobce neručil za výsledek, ani nenastalo rozvázání smluvního poměru provedením jeho plnění — což obojí náleží k podstatě smlouvy o dílo — plyne z toho, že šlo o služební smlouvu, jak ostatně strany samy uznávají, mluvíce v ní o »úkonech služebních« (Dienstleistungen) a určující 2% provisi jako odměnu za vše (Entgelt) viz doslov Šu 1152 obč. zák., jenž mluví o »odměně« (Entgelt). Že zmocnění žalobce k uzavírání obchodů pro žalovanou (čl. 47 obch. zák., pokud se týče § 1002 obč. zák. a násl.) nezbavuje smlouvu její povahy jako smlouvy služební, netřeba blíže odůvodňovati (Mayer: das Recht der Schuldverhältnisse str. 231). Je-li tomu tak, mohli nižší soudové právem dovolávati se pro svůj názor Šu 1155 obč. zák. Ani druhá námitka dovolatelky není opodstatněna. Vyplývá to již z doslovu Šu 1162 písm. d), jenž má na mysli pouze nároky dle §§ 1162 a), b), nemůže se však náhradních nároků z Šu 1155 obč. zák. vyplývajících týkati také proto, že tyto jsou nároky na splnění služební smlouvy (materialie ku III. novele k obč. zák. str. 342 a násl.), proti nimž se zaměstnavatel nemůže hájiti ani námitkou náhody, která by se udála v jeho majetkovém okruhu, a splnění smlouvy bránila. Veškeré v tomto směru nabízené důkazy postrádají proto jakéhokoliv významu, a poněvadž nejde o skutkové okolnosti ve sporu rozhodné, není důvod čis. 2 Šu 503 c. ř. s. opodstatněn.

Čis. 4149.

Předpis Šu 38 nařízení ze dne 12. května 1919, čis. 246 sb. z. a n. jest opodstatněn Šem 8 zákona ze dne 10. dubna 1919, čis. 187 sb. z. a n. Bankovní úřad ministerstva financí jest oprávněn domáhati se splacení v Kč zápůjček, poskytnutých Rakousko-uherskou bankou lombardem válečných půjček bez ohledu na to, zda válečné půjčky budou vyplaceny.

(Rozh. ze dne 16. září 1924, Rv I 793/24.)

Žalobě Bankovního úřadu ministerstva financí o zaplacení zápůjčky poskytnuté Rakousko-uherskou bankou lombardem válečných půjček, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

V § 38 vládního nařízení ze dne 12. května 1919, čis. 246 sb. z. a n. vyslovené převzetí lombardních zápůjček Rakousko-uherské banky má svou zákonnou oporu v Šu 8 zmocňovacího zákona ze dne 10. dubna

1919, čís. 187 sb. z. a n., jímž byl ministr financí zmocněn, aby pečoval o oběh a opatření platidel ve státě Československém a za tím účelem zařídil, čeho zapotřebí, v poměru k Rakousko-uherské bance buď cestou smluvní nebo nařizovací, a aby vůbec až do jiné zákonné úpravy obstarával funkce státní cedulové banky a zřídil k tomu účelu bankovní úřad. Okolkováním a proměnou bankovek Rakousko-uherské banky, pokud obíhaly na území československém, v československé státovky, zbavením ostatních bankovek vlastnosti zákonného platidla, proměněním závazků znějících na rakousko-uherské koruny na závazky v československých korunách v poměru jedna ku jedné, a zrušením funkce Rakousko-uherské banky jako státní banky cedulové, stalo se nutným, učiniti opatření o lombardních zápůjčkách, které Rakousko-uherská jako cedulová banka ve svých nyní stažených bankovkách poskytla a v nich měla obdržeti zpět zaplacení, a které dle Šu 84 jejich stanov byly bankovní úhradou obíhajícími, nyní za československé státovky zaměněných bankovek. Toto nutné opatření jest zahrnuto ve všeobecném zmocnění Šu 8 zákona čís. 187/1919 a jeho zákonnost plyne také ze čl. 107 stanov Rakousko-uherské banky, vyhražujícího účastněným státům právo, aby v případě ať již zákonného, ať předčasného zániku funkce Rakousko-uherské banky jako banky cedulové převzaly veškeré její bankovní obchody za bilanční cenu s jedinou výhradou zápůjček hypotekárních. Námitka nedostatku aktivní legitimacy Bankovního úřadu, kterou žalovaný opírá o nezákonnost nařízení čís. 246/1919 jest tedy bezpodstatná. Lichou jest i námitka, že se žalobní návrh přiči dobrým mravům, poněvadž by se prý československý erár bezdůvodně obohatil, kdyby si dal vyplatiti prostřednictvím Bankovního úřadu lombardní zápůjčku v československých korunách, ač sám ji Rakousko-uherské bance vyúčtoval v jejích znehodnocených bankovkách. Nehledíc k tomu, že placení zažalované pohledávky v korunách československých bylo nařízeno již Šem 8 nařízení ze dne 25. února 1919, čís. 86 sb. z. a n., tedy v době, když o rozdíl hodnoty mezi okolkovanými a neokolkovanými bankovkami ještě nebylo řeči, přehlíží žalovaná firma, že Československý stát si opatřil bankovky Rakousko-uherské banky, potřebné ku zaplacení převzatých lombardních zápůjček, výměnou za československé státovky v poměru jedna ku jedné, takže obdrží po splacení zažalované pohledávky v korunách československých na penězích jenom tolik, kolik sám k jejímu nabytí vynaložil a dal do oběhu. Nelze mluvit ani o nějakém zisku na jeho straně, tím méně o nespravedlivém obohacení. Není-li tu obohacení, nemůže se vymáhání zápůjčky přičiti dobrým mravům. Ovšem by však byl obohacen žalovaný na úkor Československého státu, kdyby podle jeho návrhu byla žaloba zamítnuta a žalovaný takovým způsobem byl vůbec sprostěn z povinnosti, zaplatiti zápůjčku, jež mu svého času byla hotově vyplacena. Dovolatelka stěžuje si ještě na to a prohlašuje to rovněž za porušení poctivého vzájemného styku, že Československý stát nepřevzal ku placení lombardované válečné půjčky aspoň do výše zápůjčky. Podle dlužního úpisu ze dne 7. ledna 1919 není však splatnost zažalované pohledávky nijak závislou na honorování válečných půjček a nemohla býti

ovšem ani závislou učiněna, poněvadž věřitelkou lombardní zápůjčky byla Rakousko-uherská banka, kdežto dlužníkem válečných půjček byl stát, a poněvadž taková vázanost by odporovala stanovám Rakousko-uherské banky. Dle čl. 69 těchto stanov, jenž jest jako smluvní podmínka na dlužním úpise otištěn, nesprošťuje neprodejnost zástavy dlužníka placení. Nebylo by tedy možno ani proti Rakousko-uherské bance namítati znehodnocení válečných půjček pro jich nepřevzetí Československým státem, nelze ho však namítati ani proti Československému státu, neboť tento byl článkem 205 mírové smlouvy St. Germainské výslovně sprostěn z povinnosti převzítí nějaký válečný dluh rakouský.

Čís. 4150.

Nařízení ze dne 12. května 1919, čís. 246 sb. z. a n., neodporuje mírovým smlouvám.

(Rozh. ze dne 16. září 1924, Rv I 810/24.)

Žalobě Bankovního úřadu ministerstva financí o zaplacení zápůjčky, poskytnuté Rakousko-uherskou bankou lombardem válečných půjček bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné z těchto

důvodů:

Zcela neprávem trvá dovolání na námitce, že nařízení čís. 246/1919 odporuje mírovým smlouvám, a bylo jejich uveřejněním ve sbírce zákonů a nařízení zrušeno. Mezinárodní smlouvy zavazují sice státy, aby svá právní řízení přizpůsobily převzatým závazkům, aby tedy zrušily, změnily neb doplnily svoje zákony a nařízení, nemají však a také si neosobují moc zákona a nemohou ho nahraditi. I kdyby tedy bylo pravda, že ustanovení čl. 206 mírové smlouvy St. Germainské nepřipouští, aby lombard Rakousko-uherské banky byl převzat vládou Československé republiky, nebylo by tím pro nedostatek pozdějšího zákona nebo nařízení na právním stavu, vytvořeném šem 38 nař. čís. 246/1919 nic změněno. Ale názor, že mezi tímto nařízením a článkem 206 mírové smlouvy St. Germainské jest rozpor, jest naprosto mylný. Převzetí lombardních zápůjček stalo se proto jich výplatě neb vyúčtování v bankovkách Rakousko-uherské banky a proti převzetí všech závazků jich se týkajících. Jméno Rakousko-uherské banky nebylo tímto převzetím nijak zmenšeno, a mírovou smlouvou zaručená práva v cizině dlících držitelů bankovek nijak dotčena. Z ustanovení, že likvidace banky má býti provedena komisaři jmenovanými reparační komisí, neplyne, že by tito komisaři musili sami vymáhati všechny lombardní pohledávky, a že by jich neměli odstoupiti nebo nesměli se spokojiti s provedeným již odstupem nástupnickým státům. Naopak bylo uloženo likvidatorům za povinnost, šetřiti při likvidaci ustanovení bankovních stanov, tedy i článku 107, jímž bylo účastněným státům převzetí lombardního obchodu vyhrazeno. Podle sedmého odstavce čl. 206 mírové smlouvy byla reparační